

Bohaterowie walk o niepodległą Polskę w pieśniach żołnierskich - *My, Pierwsza Brygada, Pierwsza kadrowa, Przybyli ulani* – 1 godz.

Słowo **legion** pochodzi z języka łacińskiego i oznacza jednostkę armii rzymskiej liczącą 4–6 tys. żołnierzy. W okresie wojen napoleońskich i podczas I wojny światowej nazywano tak ochotniczy oddział wojska. Znane są Legiony Polskie utworzone we Włoszech w 1797 r. przez generała Jana Henryka Dąbrowskiego. Walczyły one o wolność Polski u boku cesarza Napoleona. Niestety, nie udało im się wyzwolić naszego kraju z rąk zaborców. Po tamtych czasach pozostała nam znana wszystkim pieśń Mazurek Dąbrowskiego napisana przez Józefa Wybickiego, która stała się hymnem narodowym. Minęło ponad 100 lat. W 1914 roku w czasie I wojny światowej sformowano Legiony Polskie pod dowództwem Józefa Piłsudskiego. Walczyły one u boku Austrii, potem wyzwalały ziemie polskie, przyczyniając się do odzyskania upragnionej wolności. Podobnie jak oddziały dowodzone przez gen. Dąbrowskiego i te formacje pozostawiły po sobie wiele pieśni żołnierskich, w których zapisane zostały losy walczących za ojczyznę – ich troski, zmagania, tęsknoty i wielkie nadzieje na odzyskanie wolności.

Andrzej Hałaciński, Tadeusz Biernacki

My, Pierwsza Brygada

Legiony to żołnierska nuta,
Legiony to ofiarny stos,
Legiony to żołnierska buta,
Legiony to straceńców los.

My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos – rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos.

Mówili, żeśmy stumanieni,
Nie wierząc nam, że chcieć to móc!
Laliśmy krew osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz!

My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos – rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos.

Nie chcemy dziś od was uznania,
Ni waszych mów, ni waszych lez.
Skończyły się dni kołatania
Do waszych dusz, do waszych serc!

My, Pierwsza Brygada,
Strzelecka gromada,
Na stos – rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos.

Jan Raszka (91871-1945), *Czwórka legionowa*, czterech polskich żołnierzy symbolizujących Królestwo Polskie, Małopolskę, Śląsk i Wielkopolskę.

„My, Pierwsza Brygada” – powstała pod koniec I wojny światowej. Jej słowa napisali Andrzej Hałaciński i Tadeusz Biernacki. Melodię prawdopodobnie ułożył kpt. Andrzej Brzuchal-Sikorski – kapelmistrz orkiestry Kieleckiej Straży Ogniowej, a potem orkiestry I Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Była to ulubiona pieśń Marszałka, podobno śpiewał ją często podczas spotkań z żołnierzami Legionów i nazwał ją: najdumniejszą pieśnią, jaką kiedykolwiek Polska stworzyła. W 1927 roku pieśń stanowiła jedną z propozycji

hymnu państwowego. Od 14 sierpnia 2007 roku „My, Pierwsza Brygada” jest Pieśnią Reprezentacyjną Wojska Polskiego, czyli rodzajem hymnu wojskowego, który jest wykonywany podczas obchodów Święta Wojska Polskiego oraz w czasie innych uroczystości wojskowych.

Kolejne utwory:

PIERWSZA KADROWA

Raduje się serce raduje się dusza
Gdy Pierwsza Kadrowa na wojenkę rusza
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie

Kiedy pobijemy po drodze Moskali
Ładne warszawianki będziem całowali
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie

Chociaż w butach dziury na mundurach łąty
To Pierwsza Kadrowa pójdzie na armaty
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie

A więc piersi naprzód podniesiona głowa
Bośmy przecież pierwsza Kompania
Kadrowa
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie

Chociaż do Warszawy mamy długą drogę
Ale przejdziem migiem byle tylko w drogę
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie
Oj da oj da dana kompanio kochana
Nie masz to jak pierwsza nie oj nie

„Pierwsza Kadrowa” była jedną z pierwszych polskich pieśni żołnierskich I wojny światowej. Powstała podczas marszu I Kompanii Kadrowej, formacji złożonej z członków Związku Strzeleckiego i Polskich Drużyn Strzeleckich, w dniach 12-16 sierpnia 1914 roku. Powołana 3 sierpnia tego roku przez Józefa Piłsudskiego Kompania Kadrowa stała się załącznikiem Legionów Polskich. Słowa utworu napisał żołnierz Kadrowki Tadeusz Ostrowski. Melodia została zaczerpnięta z warszawskiej piosenki ulicznej „Siwa gaska siwa – po Wisłęce pływa...”. Pieśń szybko zyskała uznanie legionistów i towarzyszyła im na wszystkich frontach wielkiej wojny. Była popularna również w okresie II Rzeczypospolitej i podczas II wojny światowej. Powstało kilka jej wariantów. Do dziś jest znaną i lubianą pieśnią wojskową

Felks Gwiżdż – *Przybyli ulani*

https://www.abdn.ac.uk/elphinstone/documents/Przybyli_ulani_pod_okienko.pdf

„Przybyli ulani pod okienko” jest jedną z najbardziej popularnych piosenek wojskowych śpiewanych w czasie I wojny światowej. Została napisana w 1914 roku. Jej autorstwo przypisuje się legionście 4 pułku piechoty Feliksowi Gwiżdżowi, dziennikarzowi i poecie, działaczowi niepodległościowemu na Podhalu, twórcy wielu piosenek żołnierskich. Miał on napisać sześć pierwszych zwrotek „Przybyli ulani pod okienko”, a pozostałe z czasem żołnierze dodawali sami. Utwór funkcjonował w wielu wersjach, z różnymi tekstami i tytułami.

PODSUMOWANIE

1. Pieśni legionowe krzewiły ducha polskości, wskrzeszały pamięć o bohaterach, przypominały o zwycięstwach oraz zagrzewały do boju.
2. Najbardziej znane pieśni legionowe to: *My, Pierwsza Brygada, Pierwsza kadrowa, Przybyli ulani.*